

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК 347.44(477)

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2018.4.08>

Елла Валентинівна Вакулович,

кандидат юридичних наук,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

кафедра цивільного права та процесу;

 <https://orcid.org/0000-0001-7581-0524>,

e-mail: ella.vakulovich@gmail.com

АНАХРОНІЧНІСТЬ УЖИВАННЯ ПОНЯТТЯ «ПІДПРИЄМЕЦЬ» ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО УЧАСНИКА ПУБЛІЧНОГО ДОГОВОРУ

Розглянуто легальну й етимологічну сутність поняття «підприємець» як особи – учасника публічного договору, разом із тим проаналізовано низку нормативно-правових актів з метою вирішення питання про відповідність зазначеної категорії сучасній законодавчій термінології. Зроблено висновок про те, що нині учасниками публічного договору є суб'єкти господарювання, які здійснюють підприємницьку діяльність, що об'єктивно не знайшло свого відображення у конкретних цивільно-правових нормах. Запропоновано окремі шляхи вдосконалення цих норм.

Ключові слова: підприємець, публічний договір, підприємництво, господарська діяльність, суб'єкт господарювання, фізична особа-підприємець, юридична особа приватного права, юридична особа публічного права.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Цивільне право справедливо вважається однією із найдавніших галузей права, адже за своєю суттю воно є витокком римського права, історія якого повертає нас далеко в минуле – до подій, що відбувались понад 500 років тому до нашої ери. Уже в той період існувала об'єктивна потреба в упорядкуванні сукупності схожих за своєю суттю та значенням специфічних зв'язків між особами, що стало можливим за допомогою встановлення законів – загальноприйнятих обов'язкових правил поведінки, які згодом були об'єднані в кодекси – систематизовані збірники нормативно-правових актів, зводи законів. Уже в ті часи римське право служило інструментом регулювання процедури укладення договорів між особливими суб'єктами – групами осіб, об'єднаних родинними зв'язками, предметом яких були рухомі та нерухомі речі. Яскравими прикладами значного впливу на

становлення та розвиток цивільної галузі права держав романо-германської правової сім'ї є *Duodecim tabularum* («Закони дванадцяти таблиць») і *Corpus Iuris Civilis* («Корпус юрис цивіліс» імператора Юстиніана I). Так, норми останнього частково були частково рецепційовані в цивільних кодексах багатьох європейських країн протягом IX–XI століть, зокрема України. Звичайно, в зазначених нормативно-правових актах вони не були викладені в своєму первісному вигляді, однак завдяки адаптації стали концептуальною основою сучасного цивільного законодавства. Це почасти пояснює одноманітність і «спорідненість» цивільно-правових норм різних держав, особливо зважаючи на те, що вони мимоволі отримали усталений характер, адже реформи приватних відносин порівняно з публічним адмініструванням важливих сфер суспільного життя відіграють другорядну роль. Через це деякі з норм цивільного права, зокрема ті, що не змінювались ще з моменту ухвалення Цивільного кодексу України в 2003 р., здаються об'єктивно застарілими й такими що не відповідають сучасним реаліям зокрема це стосується положень, що регламентують порядок укладення публічного договору.

Стан дослідження проблеми

Зважаючи на те, що окреслене питання щодо актуальності використання поняття «підприємець» як обов'язкової сторони публічного договору досі не було предметом дослідження вчених у галузі цивільного права, основу цього дослідження переважно склали чинні законодавчі акти, які регулюють порядок укладення публічного договору та здійснення комерційної господарської діяльності. Для визначення окремих приписів законодавства як застарілих було проаналізовано низку законів і підзаконних нормативно-правових актів, які втратили чинність. Разом із тим для характеристики підприємництва як різновиду господарської діяльності були використані думки та висновки таких національних і зарубіжних учених: О. І. Ковальова, який в рамках власного монографічного дослідження здійснив спробу дати вичерпний перелік продукції виробничо-технічного призначення – одного з видів товарів роздрібної торгівлі; В. М. Селіванова – щодо виділення чіткого переліку ознак підприємництва; С. В. Степанова, який виділив особливості господарювання суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи, зокрема ризикованість такого виду господарської діяльності.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є дослідження поняття «підприємець», яке використовується в національному законодавстві для позначення обов'язкової сторони публічного договору, крізь призму сучасної термінології чинних нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання

здійснення господарської діяльності. У свою чергу, досягнення поставленої мети стає можливим шляхом вирішення таких завдань:

- здійснення детального аналізу приписів цивільного законодавства, що регулює порядок укладення публічного договору, зокрема стосовно його обов'язкового суб'єкта – підприємця;

- вирішення питання щодо актуальності використання терміна «підприємець» у сучасному національному законодавстві та конкретизація його змісту;

- окреслення та надання характеристики видам підприємництва (на прикладах роздрібної торгівлі, перевезення транспортом загального користування та телекомунікаційних послуг) як різновиду господарської діяльності, що провадиться підприємцями шляхом укладення публічного договору;

- конкретизація осіб, які можуть виступати обов'язковою стороною публічного договору;

- вироблення пропозицій щодо вдосконалення норм цивільного законодавства в сфері публічного договору.

Наукова новизна дослідження

Із метою вдосконалення цивільного законодавства й усунення термінологічної неоднозначності вперше сформульовано низку пропозицій щодо внесення конкретних змін до норм Цивільного кодексу України, які визначають особливості укладення публічного договору.

Виклад основного матеріалу

Аналіз норм ст. 633 Цивільного кодексу України дозволяє визначити одну з обов'язкових сторін публічного договору – підприємця, який «взяв на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться (роздрібна торгівля, перевезення транспортом загального користування, послуги зв'язку, медичне, готельне, банківське обслуговування тощо)»¹. З огляду на те, що наразі законодавчого визначення поняття «підприємець» не існує, звернемось до його етимологічної сутності. В Академічному тлумачному словнику української мови підприємцем називається «той, хто володіє промисловим, торговельним і т. ін. закладом; організатор вигідних справ, прибуткових операцій» [1]. Єдине легальне визначення терміна «підприємець» містилось у Положенні про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 2014 р., яке втратило чинність із затвердженням Правлінням Національного банку України нового ідентичного за назвою Положення у 2017 р: «підприємець – фізична особа, яка

---

¹ Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV : ред. від 04.11.2018.

здійснює підприємницьку діяльність»¹. Згадані законодавчі приписи, як і інші норми вказаної статті, свідчать про те, що такі види діяльності в межах публічного договору можуть надаватись лише підприємцями, хоча достеменно відомо, що продаж товарів і надання послуг можуть здійснюватись різними суб'єктами.

Разом із тим в Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затвердженій постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492, у редакції від 30.07.2014, під терміном «підприємці» розумілись «суб'єкти господарювання, які здійснюють підприємницьку діяльність, та постійні представництва», а під суб'єктами господарювання – «юридичні особи-резиденти і фізичні особи-підприємці»² (до речі, в актуальній редакції зазначеного нормативно-правового акта дефініції цих термінів відсутні). Такі законодавчі приписи хоча і більшою мірою відповідають сучасному національному законодавству, що регулює здійснення господарської діяльності, втім не мають жодної юридичної сили. А отже, з норми основної статті, яка визначає зміст і сутність публічного договору (маємо на увазі вищезгадану ст. 633 Цивільного кодексу України), на сьогодні залишаються незрозумілими категорії осіб, яких необхідно відносити до підприємців і те, чи обґрунтованим є їх абсолютне ототожнення із суб'єктами господарської діяльності, особливо зважаючи на те, що поняття «підприємець» згадується в Господарському кодексі України щонайменше у ст. 46, п. 5 ст. 47 і ч. 2 ст. 49. Більш того, нормативний аналіз дає підстави говорити що термін «підприємець» є дещо застарілим і таким, що сьогодні вживається переважно в побутовому, а не в юридичному середовищі.

Очевидним є те, що публічний договір укладається в межах здійснення підприємництва (підприємницької діяльності) – «самостійної, ініціативної, систематичної, здійснюваної на власний ризик господарської діяльності, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку» (ст. 42 Господарського кодексу

---

¹ Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : постанова Правління Національного банку України від 15.12.2014 № 637. *Офіційний вісник України*. 2005. № 3. Ст. 155. (Втрата чинності: 05.01.2018).

² Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах : постанова Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03> (дата звернення: 30.11.2018).

України¹). Тому однією зі сторін публічного договору є суб'єкт господарювання, яким можуть бути: 1) юридичні особи державної та недержавної форми власності; 2) фізичні особи, що здійснюють підприємницьку діяльність (фізичні особи-підприємці). Зазначені особи, здійснюючи господарську діяльність, не можуть бути одночасно суб'єктами, які займаються підприємництвом, оскільки між цими видами діяльності є різниця.

Підприємництво, будучи окремим видом господарської діяльності, відрізняється від останньої власними специфічними ознаками, такими як: а) незалежність, яка полягає в тому, що лише особа самостійно, на власний розсуд, користуючись власними знаннями, вміннями та навичками, вирішує, якою саме діяльністю займатись, яким чином її організувати та здійснювати; ніхто не може нав'язувати їй власну думку, спонукати чи примушувати займатись конкретним видом підприємництва звичайно, йдеться про легальну діяльність, не заборонену чинним законодавством; б) ініціативність як основа здійснення підприємницької діяльності означає те, що особа повинна систематично прагнути до вдосконалення своєї підприємницької діяльності, більш того, вона не зможе існувати без наполегливої, активної, самостійної й винахідливої діяльності; в) систематичність такого виду діяльності є необхідною умовою досягнення економічних, суспільно-значущих і корисних результатів, що вбачається неможливим шляхом здійснення окремих епізодичних дій підприємницького характеру; г) має своєрідну мету, яка полягає в досягненні економічних і соціально важливих результатів; справа в тому, що будь-яку підприємницьку діяльність спрямовано не лише на отримання матеріальних і нематеріальних благ особою, яка її здійснює, вона є засобом та інструментом задоволення різноманітних соціальних потреб, а також сприяє розвитку економічного сектора держави; ґ) прибутковість такої діяльності, тобто отримання грошового доходу від її провадження, що є обов'язковою умовою її здійснення, цілком, яку ставить перед собою особа, що займається чи вирішує зайнятись підприємництвом.

Саме такі ознаки випливають з вищевказаного нормативного визначення поняття «підприємництво». Їх вдало доповнює теза С. В. Степанова про те, що такий вид господарської діяльності здійснюється на власний ризик суб'єкта господарювання: «це означає, що за порушення договірних зобов'язань, кредитно-розрахункової і податкової дисципліни, вимог до якості продукції та інших правил здійснення господарської діяльності суб'єкт господарювання

---

¹ Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 436-IV : ред. від 10.11.2018.

самостійно несе відповідальність, передбачену законодавством України. Таким чином, суб'єкт підприємництва покладає на себе як позитивні, так і негативні наслідки підприємницької діяльності» [2, с. 225]. Розширює характеристику підприємництва в своїх дослідженнях В. М. Селіванов, відносячи до його найсуттєвіших ознак такі: «економічна самостійність; автономна воля суб'єкта; ініціативність; творчий новаторський характер; систематичність; ризикованість; повна майнова відповідальність; мета такої діяльності – отримання прибутку; правомірність» [3, с. 8]. Отже, для того щоб мати можливість бути учасником публічного договору, суб'єкт господарювання повинен на постійній основі провадити легальну самостійну ініціативну й оригінальну прибуткову господарську діяльність. Якщо остання не матиме принаймні однієї з указаних ознак, вона не може бути визначена як підприємництво.

У свою чергу, приклади підприємницької діяльності, яка здійснюється на основі публічного договору, прямо зазначено в ч. 1 ст. 633 Цивільного кодексу України. Серед них: роздрібна торгівля, перевезення транспортом загального користування, послуги зв'язку, а також медичне, готельне й банківське обслуговування. Вважаємо необхідним більш детально розглянути перелічені види підприємницької діяльності, зокрема з метою конкретизації суб'єктів, які безпосередньо її реалізують. Проте із певним застереженням – нами будуть розглянуті лише деякі з указаних видів підприємницької діяльності, тому що всі вони за своїм змістом є достатньо об'ємними. Кожний окремих вид може стати предметом наукової праці монографічного характеру, що в межах цього дослідження не уявляється можливим через вимоги до обсягу такої наукової роботи.

Роздрібна торгівля є формою господарсько-торгівельної діяльності (ч. 1, 3 ст. 263 Господарського кодексу України), вона здійснюється суб'єктами господарювання та передбачає обмін товарів або послуг на гроші. Під товарами та послугами в цьому випадку необхідно розуміти дві категорії: 1) продукцію виробничо-технічного призначення (наприклад, «сировина та матеріали; напівфабрикати; комплектуючі вузли та деталі; енергія та енергоносії; робочі машини та обладнання; важке обладнання; основне та допоміжне обладнання; транспортні засоби; допоміжні матеріали; пакувальні матеріали; допоміжні комплектуючі приналежності готової продукції; канцелярські товари для офісів; послуги промислового характеру; будівлі та стаціонарні споруди; передавальні пристрої; земельні ділянки» [4, с. 44]); 2) товари народного споживання, призначені для продажу широким верствам суспільства для задоволення їх особистих і побутових потреб. Отож, у цьому разі юридичні особи та фізичні особи-підприємці безпосередньо укладають публічний договір лише в тому

випадку, якщо їх індивідуальна, самостійна й, оригінальна господарська діяльність передбачає обмін товарів виробничо-технічного характеру чи призначених для задоволення особистих потреб суспільства на інший специфічний товар – гроші. Звертаємо увагу на той факт, що здійснення роздрібної торгівлі супроводжується не лише публічним договором, а й іншими договорами – поставки, купівлі-продажу, оренди, лізингу тощо, що прямо впливає з нормативних приписів ч. 4 ст. 263 Господарського кодексу України, причому укладення першого передусе наявності останніх.

Перевезення транспортом загального користування. Така підприємницька діяльність здійснюється за допомогою транспортних засобів загального користування, тобто маршрутних транспортних засобів, до яких законодавцем віднесені автобуси, мікроавтобуси, тролейбуси, трамваї й таксі, що рухаються за встановленими маршрутами та мають визначені місця на дорозі для посадки (висадки) пасажирів (п. 1.10 Правил дорожнього руху¹). Водночас у ст. 915 Цивільного кодексу України прямо вказується на те, що такий вид договору перевезення є різновидом публічного договору (ч. 2), окрім того, «перевезення, що здійснюється юридичною особою, вважається перевезенням транспортом загального користування, якщо із закону, інших нормативно-правових актів або ліцензії, виданої цій організації, випливає, що вона має здійснювати перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти за зверненням будь-якої особи» (ч. 1). Як випливає з цього положення, перевезення транспортним засобом загального користування в межах провадження підприємницької діяльності може здійснювати суб'єкт господарювання, якщо він є юридичною особою – організацією, створеною відповідно до чинного законодавства, що пройшла встановлений порядок реєстрації. Основні засади створення та діяльності юридичної особи закріплено в підрозд. 2 гл. 7 Цивільного кодексу України, де вказано на те, що вони можуть бути особами як приватного (ч. 2 ст. 81, ст. 87), так і публічного права (ч. 3 ст. 81).

Юридична особа приватного права створюється засновником (засновниками), тобто фізичними особами, на підставі відповідних установчих документів, зокрема статуту. Інший вид юридичної особи (приватного права) утворюється на підставі відповідного указу чи розпорядження органів державної влади чи місцевого самоврядування. Згідно з ч. 3 ст. 167 Цивільного кодексу України держава має право брати участь в організації та діяльності таких осіб. Разом із тим положення Господарського кодексу України, що регулюють

---

¹ Про Правила дорожнього руху : постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306.

порядок здійснення підприємницької діяльності, виключають участь держави (органів державної влади) й органів місцевого самоврядування у здійсненні підприємницької діяльності (ч. 4 ст. 43).

Узагальнюючи вищезгадані положення, зазначимо, що перевезення транспортними засобами загального користування може здійснюватись юридичними особами приватного та публічного права, але в підприємницькій діяльності останніх повинна бути виключена діяльність будь-яких органів державної влади та місцевого самоврядування. Факт створення цими органами особи публічного права не суперечить указаним положенням Господарського кодексу України в частині заборони органам державної влади займатися діяльністю, яка має ознаки підприємництва.

Водночас загальновідомим є той факт, що перевезення транспортом загального користування, зокрема маршрутними автобусами та мікроавтобусами, здійснюється не лише юридичними особами, а і фізичними особами-підприємцями. На підтвердження зазначеного можемо послатись на звіти про виконання договорів про закупівлю транспортних послуг, розміщені на офіційному веб-порталі оприлюднення інформації про публічні закупівлі України. Предметом закупівлі відповідно до першого звіту за договором, укладеним 17.08.2016 між Департаментом культури Харківської міської ради та фізичною особою-підприємцем, стало «надання транспортних послуг ((КЕКВ-2282, ДК 016:2010; 49.39.3 – перевезення пасажирів наземним транспортом поза розкладом), (ДК 021:2015; 60130000-8 – послуги спеціалізованих перевезень)) для перевезення мікроавтобусом “Renault” учасників за маршрутом: м. Харків – сел. Великі Сорочинці – м. Харків 20 серпня 2016 р. в межах коштів, передбачених на надання фінансової підтримки творчій інтелігенції міста – участь народного ансамблю української пісні “Рідна пісня” КЗ “ЦК Київського району” в Національному Сорочинському ярмарку (сел. Великі Сорочинці, Миргородський район, Полтавська обл.) в рамках “Комплексної міської програми розвитку культури в місті Харкові на 2011–2016 роки”»¹. Схожу послугу, а саме «транспортні послуги, пов’язані з перевезенням пасажирів з м. Токмак, Запорізької обл. до м. Харків та у зворотному напрямку із розрахунку 800 км», було надано за договором від 01.06.2018 фізичною особою-підприємцем

---

¹ Звіт про виконання договору про закупівлю [послуги з перевезення пасажирів наземним транспортом поза розкладом між Департаментом культури Харківської міської ради та фізичною особою-підприємцем А. А. Аракелян] // Prozorro : офіц. веб-портал оприлюднення інформації про публіч. закупівлі України. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2016-08-17-000286-c/print/contract-ongoing/html/24ea2e91655f4ae5a18842da7213f2fb> (дата звернення: 01.12.2018).

В. М. Гончаровим Національному аерокосмічному університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»¹.

Іншим прикладом здійснення перевезення транспортом загального користування пасажирів фізичними особами-підприємцями може бути довідка щодо пасажирських перевезень у Баришівському районі Київської області станом на 01.03.2013, надана за підписом голови райдержадміністрації, в якій у пунктах 2, 4 і 5 фігурують фізичні особи-підприємці (ФОП «Лук'яненко О. П.», ФОП «Солдатенко», ФОП «Ламазян Аркадій Вазгенович» відповідно), а у пунктах 6, 7 і 8 йдеться про приватних перевізників². Маємо таку конструкцію: де-юре публічні перевезення транспортними засобами загального користування за публічним договором можуть здійснюватись суб'єктами підприємницької діяльності – як фізичними, так і юридичними особами, причому останні в цивільно-правовому законодавстві визначаються як єдині суб'єкти, що можуть надавати такий вид послуг; де-факто послуги з публічних перевезень такого типу здійснюють і фізичні особи-підприємці. Указане дає підстави говорити про невідповідність норм ч. 1 ст. 915 Цивільного кодексу України актуальним реаліям здійснення підприємницької діяльності фізичними особами у сфері перевезень.

Послугу зв'язку (згідно зі ст. 1 Закону України від 16.05.1995 № 160/95-ВР «Про зв'язок», що втратив чинність у 2003 р.), а нині *телекомунікаційну послугу* визначено як «продукт діяльності оператора та/або провайдера телекомунікацій, спрямований на задоволення потреб споживачів у сфері телекомунікацій» (ст. 1 Закону України «Про телекомунікації»³). Оскільки суб'єктом надання телекомунікаційних послуг визначено оператора чи провайдера телекомунікацій, саме вони в цьому випадку є обов'язковими учасниками публічного договору. Операторами та провайдерами комунікацій можуть бути суб'єкти господарювання, що мають право на провадження діяльності в цій сфері. Одні від одних, окрім особливостей

---

¹ Звіт про виконання договору про закупівлю [послуги з спеціалізованих автомобільних перевезень пасажирів між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» та фізичною особою-підприємцем В. М. Гончаровим] // Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-06-01-000141-b/print/contract-ongoing/html/d4788ce393db41b89fe6976c572780b8> (дата звернення: 01.12.2018).

² Довідка щодо пасажирських перевезень в Баришівському районі за станом на 01.03.2013 // Баришівська районна рада : офіц. сайт. URL: http://www.baryshivskara.gov.ua/wp-content/files/Sesii/33/Rishennya_33_14.doc (дата звернення: 01.12.2018).

³ Про телекомунікації : закон України від 08.11.2003 № 1280-IV.

діяльності, вони відрізняються тим, що перший (оператор), на відміну від останнього, має право на обслуговування та використання спеціального обладнання – телекомунікаційних мереж. З огляду на те, що до таких суб'єктів господарювання не висувається вимог щодо їх організаційної форми, телекомунікаційні послуги (послуги зв'язку) можуть здійснювати юридичні особи та фізичні особи-підприємці, включені до відповідного державного реєстру. Підтвердження цього також може бути легальне визначення поняття «заявник», яке використовується в Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій¹: «суб'єкт господарювання, який бажає здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій, зареєстрований в установленому законом порядку та включений до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» (п. 1.2).

Висновки

Окрім проміжних висновків, зроблених нами у процесі дослідження, вважаємо необхідним акцентувати увагу на існуванні в цивільно-правовому законодавстві щодо укладення публічних договорів низку застарілих термінів, які сприяють виникненню термінологічної плутанини й ускладнюють розуміння зазначених нормативних положень як для пересічних громадян, так і для фахівців у галузі права.

Із метою приведення положень про публічний договір Цивільного кодексу України у відповідність до інших нормативно-правових актів у цій сфері пропонуємо внести такі законодавчі зміни:

1) у тексті ст. 633 Цивільного кодексу України слово «підприємець» в усіх відмінках замінити словосполученням «суб'єкт підприємництва» у відповідних відмінках;

2) у тексті ч. 1 ст. 633 Цивільного кодексу України словосполучення «послуги зв'язку» замінити словосполученням «телекомунікаційні послуги»;

3) у тексті ч. 1 ст. 915 Цивільного кодексу України словосполучення «юридичною особою» замінити словосполученням «суб'єктом підприємництва».

Наприкінці зазначимо, що саме запропоновані вище зміни до цивільного законодавства з метою узгодження положень цивільного законодавства з іншими законами та підзаконним нормативно-правовими актами в сфері публічного договору, обумовляють необхідність здійснення подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

---

¹ Про затвердження Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗ від 11.11.2010 № 514 : рішення Нац. комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, від 01.11.2012 № 560. *Офіційний вісник України*. 2012. № 91. Ст. 3723.

Список бібліографічних посилань: 1. Словник української мови : в 11 т. Т. 6 / за заг. ред. І. К. Білодід. Київ : Наук. думка, 1975. С. 487. 2. Степанов С. В. Особливості господарювання суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2013. Вип. 22, т. 1, ч. 1. С. 224–227. 3. Селіванов В. М. Концептуальні засади Кодексу про підприємництво України. *Право України*. 1995. № 2. С. 3–12. 4. Ковалев А. И. Промышленный маркетинг : моногр. М. : Благовест-В, 2002. 304 с.

Надійшла до редакції 13.12.2018

Vakulovych E. V. Anachronism in using the notion of “an entrepreneur” to refer to a mandatory participant of a public contract

According to the author, some of the norms of civil law, in particular the provisions regulating the procedure for concluding a public contract are objectively obsolete. Because of this the objective of the article is to study the concept of “an entrepreneur” through the prism of modern legal terminology.

Based on the analysis of the relevant requirements of civil law, it has been indicated that the types of activities within the framework of a public contract may be carried out only by entrepreneurs. At the same time, taking into account the nature of entrepreneurship (commercial economic activity), the author has established the subjects of its implementation: legal entities of state and non-state forms of ownership, as well as individuals (individuals-entrepreneurs).

For more detailed elucidation of the content of the term “an entrepreneur”, the author has considered certain types of commercial economic activity, which is carried out on the basis of a public contract. Thus, it has been noted that in case of retail trade, legal entities and individuals-entrepreneurs directly enter into a public contract only if their individual, independent and original economic activity involves the exchange of goods of an industrial and technical nature or intended to meet the personal needs of society to another specific commodity – money. The author has also determined that de jure public shipment by public transport means may be carried out only by legal entities publicly, but de facto public transport services of this kind are also carried out by individuals-entrepreneurs. The operator or provider of telecommunications – business entities that have the right to conduct activities in this sphere is determined as the subject of providing telecommunication services.

The emphasis has been placed on the existence of a number of outdated terms in civil legislation concerning the conclusion of public contracts that contribute to the emergence of terminological confusion and complicate the understanding of these normative provisions both for ordinary citizens and for lawyers. In order to bring the provisions on public contracts of the Civil Code of Ukraine in line with other normative and legal acts in this area, the author has offered certain legislative changes.

Keywords: an entrepreneur, public contract, entrepreneurship, economic activity, a business entity, an individual entrepreneur, a legal entity of private law, a legal entity of public law.

